

HMS-DATABLAD

ENSIL 1 NA

1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	05.01.2007
Kjemikaliet navn	ENSIL 1 NA
Deklarasjonsnr.	Under anmeldelse
Kjemikaliet bruksområde	Ensileringsmiddel.
Firmanavn	FELLESKJØPET AGRI BA
Besøksadresse	Akersgata 45
Postadresse	Postboks 469 Sentrum
Postnr.	0105
Poststed	OSLO
Land	Norge
Telefon	815 00 333
Telefaks	22 86 10 01
E-post	fka@fk.no
Hjemmeside	http://www.fk.no
Org. nr.	911 608 103
Kontaktperson	Leif Andreassen
Utarbeidet av	Teknologisk Insitutt as v/ Jan Christiansen
Nødtelefon	Giftinformasjonen:2259 1300

2. Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

CAS-nr.	EC-nr.	Komponentnavn	Innhold	Merking/klassifisering	Anm.
64-18-6	200-579-1	maursyre	61.1925 %	C; R35	
Kolonneforklaring		CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincsnnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m ³ , ppb, ppm, vekt%, vol%			
FH/FB/FM		T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helsekadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.			
Komponentkommentarer		Sammensetning basert på maursyre og natriumformiat. Inneholder fargegivende komponenter. Se seksjon 16 for forklaring av risikosestninger.			

3. Viktigste faremomenter

Farebeskrivelse	<p>Helsefare: Irriterer huden. Fare for alvorlig øyeskade.</p> <p>Brann og eksplosjon: Produktet er ikke klassifisert som brannfarlig.</p> <p>Miljøfare: Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig.</p>
-----------------	---

4. Førstehjelpstiltak

Generelt	I tilstilfelle bør lege kontaktes.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask straks huden med såpe og vann. Kontakt lege hvis det oppstår symptomer.
Øyekontakt	Fjern evt. kontaktlinser. Hold øyelokket åpent. Skyll straks med store mengder vann. Transport til lege. Fortsett skyllingen under transporten.
Svelging	Skyll nese, munn og svelg med vann. Drikk et par glass vann eller melk. Fremkall ikke brekning. Kontakt lege. Gi aldri væske til en bevisstløs person.

05 Tiltak ved brannslukking

Passende brannslukningsmiddel	Vannspray, skum, pulver eller karbondioksid.
Brann- og eksplosjonsfarer	Ved brann eller høy temperatur dannes: Oksider av: Karbon. Uspesifiserte organiske forbindelser.
Personlig verneutstyr	Bruk friskluftmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig pkt 8.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Generelle tiltak	Større utslipp meldes til myndighetene ved brannvesenet tlf: 110.
Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt personlig verneutstyr som angitt i pkt 8.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.
Metoder til opprydding og rengjøring	Absorber i vermikulitt, tørr sand eller jord og fyll i beholdere. Spill samles opp i egnede beholdere og leveres som farlig avfall (se pkt. 13).

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Unngå enhver kontakt med produktet. Bruk anbefalt verneutstyr. Sørg for god ventilasjon. Ta forholdsregler mot utladning av statisk elektrisitet.
Oppbevaring	Lagres i tett lukket beholder på et godt ventilert sted, beskyttet mot varmekilder. Produktet må beskyttes mot temperaturer under -15°C.

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Administrative normer

CAS-nr.	EC-nr.	Komponentnavn	8 t. normverdi	ppm/mg/m ³	Kort normverdi	ppm/mg/m ³	Norm år
64-18-6	200-579-1	maursyre	9	mg/m ³			2003

Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Nøddusj og øyedusj skal være tilgjengelig på arbeidsplassen.
Åndedrettsvern	Ved utilstrekkelig ventilasjon må det brukes egnet åndedrettsvern. Bruk egnet åndedrettsvern med gassfilter, type A2. Bruk kombinasjonsfilter A/P2 ved aerosoldannelse.
Håndvern	Benytt hansker av motstandsdygtig materiale, f.eks.: Nitrilgummi. Polyvinylklorid (PVC). Kloroprenogummi. Gjennomtrengningstid > 8 timer.
Øyevern	Benytt godkjent øyevern ved risiko for sprut.
Annet hudvern enn håndvern	Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse mot hudkontakt.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Væske
Lukt	Stikkende lukt
Farge	Brunaktig
Løselighet i vann	Fullstendig blandbar.
Relativ tetthet	Verdi: 1.3009 g/cm ³ Kommentarer: (20°C)

Smeltepunkt/smeltepunktintervall	Verdi: -25 °C
Kokepunkt/ kokepunktintervall	Verdi: 117.6 °C
pH (handelsvare)	Verdi: 2.0 Kommentarer: (10 %)
Flammepunkt	Verdi: > 110 °C
Selvantennelighet	Verdi: 520 °C
Damptrykk	Verdi: 12.3 hPa Kommentarer: (20°C)
Viskositet	Verdi: 9.29 mPa.s Kommentarer: (20°C)

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som skal unngås	Unngå varme, flammer og andre antennelseskilder.
Materialer som skal unngås	Reagerer eksotermt med: Alkalier.
Farlige spaltningsprodukter	Ved brann eller høy temperatur dannes: Oksider av: Karbon. Uspesifiserte organiske forbindelser.
Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

11 Opplysninger om helsefare

Toksikologiske data fra komponenter

Komponent	maursyre
LD50 oral	Verdi: 730 mg/kg Forsøksdyreart: rotte Kommentarer: OECD 401
LD50 dermal	Kommentarer: Etsende på hud og øyne. Ikke sensibiliserende.
LC50 innånding	Verdi: 7,4 mg/l Forsøksdyreart: rotte Varighet: 4 t Kommentarer: 3 min (IRT): Mortalitet observert
Komponent	natriumformiat
LD50 oral	Verdi: > 3000 mg/kg Forsøksdyreart: rotte Kommentarer: LD50

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Ved bruk representerer innånding og hudkontakt den største faren. Produktet er testet mhp. akutte farer.
Innånding	Irriterer luftveiene. Damp kan irritere svelg og luftveier og forårsake hoste.
Hudkontakt	Irriterer huden. Alvorlig irriterende ved langvarig eller gjentatt eksponering.
Øyekontakt	Irriterer øynene. Fare for alvorlig øyeskade.
Svelging	Inntak kan forårsake kraftig irritasjon i munn, spiserør og mage- og tarmsystemet.
Kroniske effekter	Produktet er ikke kjent for å gi kroniske skader.
Allergi	Produktet er ikke kjent for å ha allergifremkallende egenskaper.
Kreft	Produktet er ikke kjent for å ha kreftfremkallende egenskaper.
Reproduksjonsskader	Effekter på fruktbarhet eller fosterutvikling er ikke kjent.
Arvestoffskader	Arvestoffskadende (mutagene) egenskaper er ikke kjent.

12. Miljøopplysninger

Toksikologiske data fra komponenter

Komponent	maursyre
Akutt akvatisk, fisk	Verdi: 46 mg/l Testmetode: DIN 38412 Art: Leuciscus idus Varighet: 96 t
Akutt akvatisk, alge	Verdi: 26,9 mg/l Testmetode: DIN 38412 Art: Scenedesmus subspicatus

	Varighet: 72 t
Akutt akvatisk, Daphnia	Verdi: 32,19 mg/l Art: Daphnia magna Varighet: 48 t
Akvatisk kommentarer	Prøvene er utført på ren maursyre som forårsaker endringer i pH-verdien. På nøytralisert produkt kan en ikke finne tilsvarende toksisitet.
Økotoksitet, andre effekter	Effekt på mikroorganismer/aktivert slam. Pseudomonas putida EC50 (17 t) 46,7 mg/l. Aktivert slam, industriell EC20 (0,5 t) > 1000 mg/l. Ved tilføsel av lave konsentrasjoner forventes det ingen problemer med nedbrytning av aktivt slam.
12 Persistens og nedbrytbarhet	Biologisk lett nedbrytbar.
Biologisk nedbrytbarhet	Verdi: 100 % Testperiode: 9 d Testmetode: OECD 301E / 92 / 69 / EEC, C.4-B Kommentarer: DOC reduksjon
Komponent	natriumformiat
Akutt akvatisk, fisk	Verdi: > 1000 mg/l Art: Oncorhynchus mykiss Varighet: 96 t
Akutt akvatisk, alge	Verdi: 790 mg/l Art: Selenastrum capricornutum Varighet: 96 t
Akutt akvatisk, Daphnia	Verdi: > 1000 mg/l Art: Daphnia magna Varighet: 48 t
Akvatisk kommentarer	EC20 (30 min) > 100 mg/l, aktivert slam (OECF 209 aerob).
12 Persistens og nedbrytbarhet	Lett bionedbrytbar

Øvrige miljøopplysninger

Økotoksitet	Der finnes ingen data om produktets økotoksitet. Produktet antas ikke å være miljøskadelig.
Mobilitet	Blandbar med vann.
Persistens og nedbrytbarhet	Der finnes ingen data om produktets nedbrytbarhet. Produktet er potensielt nedbrytbar. Produktet brytes ned i biologisk renseanlegg.
Bioakkumulasjonspotensial	Forventes ikke å bioakkumulere.
Andre skadevirkninger / annen informasjon	Utslipp av produktet til vann kan lokalt gi lav pH med fare for fiskedød.
Miljøopplysninger, konklusjon	Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig.

13 Fjerning av kjemikalieavfall

Avfallskode EAL	02 01 08 landbrukskjemisk avfall som inneholder farlige stoffer
NORSAS	7134 Surt organisk avfall
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Egnede metoder til fjerning av kjemikali	Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for farlig avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker.

14. Opplysninger om transport

Andre relevante opplysninger	Ikke farlig gods i forhold til transportforskriftene.
------------------------------	---

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

R-setninger	R38 Irriterer huden R41 Fare for alvorlig øyeskade.
S-setninger	S26 Får man stoffet i øynene; skyll straks grundig med store mengder vann og kontakt lege. S39 Bruk vernebriller/ansiktsskjerm.
Referanser (Lover/Forskrifter)	Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier, fastsatt av Miljøverndepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 16.juli 2002, med senere endringer, gjeldende fra 31. oktober 2005. FOR 1997-12-19 nr. 1323: Forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier. Sist endret 20-02-2004. Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren 2003, Direktoratet for Arbeidstilsynet (Best.nr. 361). Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet. ADR/RID veg-/jernbanetransport av farlig gods 2007, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

16 Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2)	R35 Sterkt etsende.
Viktigste kilder ved utarbeidelsen av HMS-databladet (ikke norske)	HMS-datablad fra leverandøren.
Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig til alle som håndterer produktet.
Kvalitetssikring av informasjonen	Dette HMS-databladet er kvalitetssikret av Teknologisk Institutt as, som er sertifisert iht. NS-EN ISO 9001:2000.